

Nr 254.

Av herrar **Anderberg** och **Mannerskantz**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående vissa anslag till tandläkarhögskolorna.*

I proposition nr 92 angående vissa anslag till tandläkarhögskolorna föreslås att 60 norska tandläkarstuderande, fördelade på två grupper om vardera 30, skola under läsåren 1949/50—1951/52 erhålla tillfälle att vid tandläkarhögskolorna i vårt land avsluta sina i Oslo påbörjade studier.

I och för sig är det rimligt och naturligt, att vårt land i mån av förmåga söker bistå grannländerna även när det gäller att utbilda arbetskraft till områden, där i dessa länder betydande brist föreligger. I Norge är detta otvivelaktigt fallet beträffande tandläkare. Emellertid är vårt eget läge på detta område synnerligen bekymmersamt. Allmänt bekant är, att folktandvården, under det decennium den existerat, haft att kämpa med stora svårigheter på grund av bristen på tandläkare. Dessa svårigheter äro ännu icke undanröjda. Tvärtom inger det aktuella läget allvarliga farhågor. Situationen för dagen är i korthet följande.

Inom folktandvården äro inrättade 708 tandläkartjänster. Av dessa äro 138 vakanta och sakna helt innehavare. Av de 570 nu verksamma tandläkarna i folktandvården äro 102 utlänningar med mer eller mindre tillfälliga förordnanden. 54 tandpolikliniker med 65 tandläkartjänster stå helt tomma i avsaknad av tandläkare. Av dessa 54 tandpolikliniker hava 35 med 43 tandläkare tidigare varit i verksamhet men av brist på tandläkare måst stängas. De övriga 19 poliklinikerna med 22 tandläkare ha, ehuru de länge stått färdiga, av samma anledning icke kunnat öppnas.

Med hänsyn till det prekära läge, folktandvården sålunda för närvarande befinner sig i, har medicinalstyrelsen i sitt nyligen avgivna yttrande över 1946 års folktandvårdssakkunnigas betänkande sett sig nödsakad att föreslå långtgående åtgärder för att tillförsäkra folktandvården erforderliga tandläkarkrafter. Bland annat ifrågasattes import av utländska tandläkare. I denna situation förefaller det egendomligt, att våra tandläkarhögskolor skola utbilda tandläkare för ett annat land. Förevarande ärende synes ha handlagts som en ren undervisningsfråga utan att folktandvårdens intressen beaktats. Anmärkningsvärt är att, såvitt av propositionen framgår, medicinalstyrelsen icke ens beretts tillfälle att yttra sig i ärendet.

Det hade annars legat nära till hands att i den lucka, som uppstår i övergången mellan den 4-åriga och 5-åriga studietiden och vilken nu avses att utnyttjas för norska tandläkarstuderande, inskjuta en extra utbildning av tandläkare för folktandvårdens behov, varigenom det skulle bliva möjligt att

ej oväsentligt reducera antalet vakanser. Tiden torde emellertid nu vara försetten för att få till stånd en dylik extra utbildning. Tillräckligt med svenska tandläkarstuderande, som fullgjort sin prekliniska utbildning, torde nämligen ej finnas för att fylla de ifrågavarande extrakurserna. Under sådana förhållanden lär anledning icke finnas att motsätta sig det i propositionen framlagda förslaget.

Av propositionen framgår ej med tydlighet, vilka konsekvenser den extra utbildningen av norska tandläkare kommer att få för de svenska tandläkarstuderandena. Viss ändring av studieordningen för dessa torde dock bliva nödvändig. Bland annat måste vid malmöhögskolan, enligt vad dess styrelse framhållit, särskild sommarkurs anordnas för vissa svenska studerande. Angeläget är, att den extra utbildning, som sålunda anordnas för norska tandläkarstuderande, organiseras så, att den icke kommer att medföra minskad antagning av svenska elever till tandläkarhögskolorna eller förlängd utbildningstid för dessa.

Med hänsyn till den stora bristen på tandläkare i folktandvården synes det erforderligt, att tandläkarundervisningen tager mera sikte på folktandvårdens behov än som hittills skett och att alla möjligheter att öka utbildningen av tandläkare för folktandvården tillvaratagas. Då det visat sig, att det nuvarande statliga stipendiesystemet, som tillkommit för att i viss utsträckning tillgodose folktandvårdens behov av tandläkare, är ineffektivt — ca 40 % av stipendierna återbetala stipendierna omedelbart efter examen för att därmed frigöra sig från skyldigheten att tjänstgöra i folktandvården — synes en ändring av grunderna för dessa stipendier böra övervägas.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställas,

att riksdagen måtte besluta, att den ifrågasatta kursverksamheten för de norska tandläkarstuderandena så utformas, att någon inskränkning av antalet svenska studerande eller något avbräck i deras studiegång ej sker.

Stockholm den 22 mars 1949.

Rud. Anderberg.

Axel Mannerskantz.
